SENDİKA

Ekonomik ve Sosyal Alanda Kol ve Kafa İşçisinin Davalarını Güder

Sene : 1 Sayı 7 — ŞİMDİLİK CUMARTESİ GÜNLERİ ÇIKAR — Fiyatı 10 Kuruştur. — 12 Ekim 1946

? ? ?

İşçi Arkadaşlar :

Yakında çıkacak günlük siyasi gazetemizi bekleyiniz.

Karl Marksa göre Sendikalar VE Emekçilerin İnkılâpçı Partisi

Bilindiği gibi "Birinci Beynelmilel„ in nizamname tasarısını karl Marks kaleme almıştı.

Bu vesika dikkatle okununca görülürki Marks emekçilerin bu milletlerarası teşkilâtını, bir araya toplanmış hem iktisadî hem siyasî emekçi cemiyetlerinin - yani sendikaların ve inkılâpçı partilerin - kudretli bir ittifakı olarak tasavvur ediyordu.

İnkılâbın temel taşı, en basit şeklinde, emekçi hareketi, yani sendikacılıktır.

Partili inkılâpçılarla diğer emekçiler arasındaki fark, birincilerin esas olarak (daimî menfaatlara, umum hareketin menfaatlarına„ kıymet vermeleri ve sınıf mücadelesinin ileri müfrezesini teşkil etmeleridir.

Marksizmin sendikacılıkla inkılapçılığı birbirine yaklaştırmasından her ikisi de aynı derecede faydalanmıştır: Birincisi inkılâp ülküsü bakımından, ikincisi amelî zekâ bakımından inkılâpçı parti varılacak gayeyi gösteriyor; sınıf savaşının yalnız bir ücret ve iş saatı kavgası olmayıp aynı zamanda bir siyasî savaş olduğunu öğretiyor. Fakat sendikacılıktan varılacak gayenin ona yol açan, faal gündelik hareketler olmazsa, hiç bir kıymeti olmadığını öğretiyordu.

Bu gün artık çok iyi biliniyorki sınıf savaşı, her günlük maddi ihtiyaçların baskısı altında, insiyaki bir tarzda hareket eden kütlelerin, önüne durulmaz bir faaliyetidir. İnkılâpçı partinin kadroları bu geniş kaynaşma içinde pişer ve olgunlaşır.

Bugün çok sade ve açık görünen bu hakikatler milletlerarası sınıf mücadelesinde uzun seneler anlaşılamamış, sendikacılar ve partili inkılapçılar bir birlerine kem gözle bakmışlar ve çekişmişlerdir. Birinciler ikincileri, şeeni vaktalardan uzak, hayaller peşinde koşmakla ittiham ediyor ve arkalarından yürümeyi reddediyorlar; inkılâpçılar ise, sendikacılara, iş gücünün sömürülmesine ilişmedikleri için, kendilerini hiçe sayar gibi, yukarıdan bakıyorlardı. Marksın bütün müşterek menfaatleri ve bağlılığı gösterme gayretlerine rağmen elbirliğile çalışmaya karşı mukavemetler senelerce devam etmiştir.

Bahsi geçen nizamname mukaddemesinin 3 ve 4 ncü bendlerinde, o : "Bütün esaretin kaynağı emekçinin sermaye tabiiyetine konmasındadır. Bunun için emekçilerin iktisadî kurtuluşu en büyük gaye olup siyasî hareket ise bir vasıtadan ibarettir„ der. Bu sözle Marks'ın demek istediği partinin sendikaya bağlı olması değil, fakat asıl gayenin -demokratlar için olduğu gibi- siyasî olmayıp iktisadî olduğu ve siyasî mücadelenin bir vasıtadan ibaret bulunduğudur.

Lâyıhasının sendikacılığa ait kısmında Marks, (sermayenin müstebitçe emirlerine karşı savaşan emekçilerin, kendiliklerinden yaptıkları tecrübelerden doğan, emekçi cemiyetlerinin -Ortaçağda nahiye meclisleri ve belediyelerin burjuvazi için olduğu gibi- yavaş yavaş "teşkilât merkezleri„ (önemini kazandıklarını) anlatmaktadır.

Bunlar yalnız hemen tesirlerini gösteren savaşlara atılmakla iktifa ederek, bizzat kapitalist nizamına karşı temsil ettikleri, muazzam kudreti iyice takdir edemediklerinden dolayı tarize uğramışlardır.

Marks yarının -yani zamanımızın- inkılâpçı sendikacılarına şu programı tavsiye etmektedir : "Kapitalizmin müziç manevra ve entrikalarına karşı günü gününe hareketlere geçmekle beraber, emekçiler sınıfının kat'î kurtuluşundan ibaret olan büyük gayesi için de, şimdiden

(Sonu S. 4 Sü. 3 de)

Demokrat Parti İşçi sınıfını inkâr ediyor

D. Parti kurucuları, memlekette sınıf meselesi diye bir şeyin bahis mevzuu olamıyacağını söylediler

Bu memlekette bir işçi sınıfı bulunduğunun, bu sınıfın bir takım dertleri ve istekleri olduğunun, bu dertlere çare aranmaz ve istekler tanınmazssa memleket iş gücünün ne kadar yıpranacağının farkında olmıyan vatandaş varmıdır ?

Gören bir gözle sadece etrafına bakıvermek bu sınıfın mevcut olduğunun, hem de cemiyetin en ağır şartlarının ve mahrumiyetlerinin, gittikçe artan ıztıraplar halinde bu sınıf üzerine yüklendiğinin farkına varmak için yeter de artar bile ! Eğer bu cemiyet içersinde bir adam çıkar da, bu memlekette işçi sınıfı yoktur. Onun uğraşılacak dertleri yoktur derse, bu adam, ister bir ilim adamı, ister bir politika adamı ne olursa olsun, "bu adamın hüsnü niyetinden şüphe etmekte bizzat işçi sınıfı yerden göğe" kadar haklıdır.

Ve işçi sınıfının mevcudiyetini ve dolayısile ıztıraplarını inkâr eden bir adam demokrat parti kurucularından profesör Fuat Köprülüdür.

Bu sözlerin, Bay Profesörün şahsına ait değil de temsil ettiği partinin noktai nazarına uygun olduğunu yine bu partinin kurucularından Adnan menderesin de buna müvazi sözlerinden anlıyoruz.

(Devamı S. 4 Sü. 4 de)

İşçiye zam istiyoruz

Hükümetin yeni bütçe vesilesile memur maaşlarına yüzde yüze kadar varan nisbetler dahilinde bir zam yapmak kararı hakkında geçen sayımızda düşündüklerimizi söylemiş ve bu zamlara muvazi olarak işçi ücretlerine de ayni nisbetlerde zamlar yapılması lüzumunu ileri sürmüştük.

Geçen haftanın haberleri arasında; İktisat Vekâletinin kömür işçilerine bir mikdar zam yapmak kararında olduğu da vardır.

Bu zam mikdarının ne olacağı henüz bilinmemekle beraber bunun memnuniyetle karşıladığımızı kayıt etmek ister ve hükûmetin bu kararı diğer devlet endüstrisine de tatbik etmesinin ve bu suretle devlet elindeki fabrikaların hepsinin de yüzde yüz bir zam kabul edilmesinin bugünün en zarurî ihtiyacı olduğunu, bu fırsattan faydalanarak bir kere daha hatırlatırız.

Aksi takdirde alınmak istenilen tedbirler yarım ve hatta neticesiz kalmağa mahkûm olacaktır. Şayet devlet istediğimiz bu zammı kabul ederse, diğer hususi endüstri şubelerinde de buna muvazi yükselmelerin gecikmiyeceği tabiidir. İşçinin bu en mühim davası için hükûmetten dikkat ve alâka bekliyoruz.

İşsiz kalacak tütün işçileri hakkında yerinde bir tâlep

Haber aldığımıza göre Tütün işçileri arasında işsizlik mevsimi yine başlamak üzeredir. İşsiz kalacak vatandaşların adedi öğrendiğimize göre 400 - 500 erkek işçidir.

Bu işsizliği önlemek maksadile tütün işçileri Sendikası ve İstanbul Sendikalar Birliği tarafından bir heyet Çarşamba günü Tekel Genel Müdürlüğüne gitmiş ve tütün işçilerinin bu feci durumlarını açıklıyarak bir salon açılması lüzumunu ileri sürmüştür. Alâkadar makam bu teklifi gayet müsait karşılamış ve lâzımgelen kolaylığı göstereceklerini vâdetmişlerdir.

Yüzlerce ailenin sefaletten kurtulması için, bir an evvel neticeye varılmasını temenni ederiz.

Ayakkabı işçileri Sendikası

Olağanüstü toplantı çok samimî tezahürlere yol açtı

SENDİKA, İSTANBUL SENDİKALAR BİRLİĞİNE DAHİL OLDU

7 - 10 - 946 Pazartesi günü Çemberlitaş şen bahçede İstanbul ayakkabı işçileri sendikasının olağan üstü toplantısı yapıldı.

Kunduracıların Pazartesi gününü seçmeleri tesadüfi değildi. Ustalar sayaları kesip makineciye verdiklerinden tezgâhlar iş başı yapamaz. İşçiler o gün atölyelerine Purstancalarını almak üzere uğrarlar.

İşçiler daha saat ona gelmeden kol kola arkadaş grupları halinde yürüyüp salondaki masaları dolduruyorlar. Sevinçli ve gözleri ışıl ışıl parlayan delikanlılar etraf masalardaki arkadaşlariyle selâmlaşıyorlar ve derhal kendilerine has tabirlerle şakalaşmağa başlıyorlar. Bu arada kucaklaşanlar bile var.

Tam saat 11 de salon dolmuş bulunuyordu. Kurucular heyetinden Yusuf Sarı Mustafa oğlu işçi arkadaşlarının alkışları arasında sahnede göründü. Heyecanlıydı. Kurucular adına kendilerine gösterilen itimada teşekkürle başlayan kısa ve özlü hitabesini söylerken âdeta işçi sınıfının rüştünden şüphe edenlere meydan okuyan hali vardı. Senelerdenberi bu çeşit toplantılara susayan arkadaşlarına biraz evvelki sıcak havayı hatırlatarak bu sevinçli dakikaları bir bayram günü olarak vasıflandırdı:

"Arkadaşlar! sendika ne bir hayır cemireti, ne de bir takım menfaat düşkünlerinin basamağıdır. Sendika işçinin yal nız menfaatlerini değil haysiyetini de koruyan bir mekteptir. Biz bu mektebin hem yapıcıları hem talebeleriyiz. Başladığımız bu yapıyı tamamlıyacağız arkadaşlar, dedikten sonra üç aylık sendika hesapları hakkında izahlarda bulundu ve sendika nizamnamesinin 6 ncı maddesi dolayısile kuruluşundan üç ay zarfında olağanüstü toplantılarını yapmayı amir olduğunu ve şimdi kongre reisliği seçimi yapılacağı bildirdi. Gösterdiği iki namzetten Hasan Gedik oğlu açık oyla ve çoğunlukla kabul edildi. Kâtipliklere de Süren Gravaryan ve Vahdet Tuna seçildiler.

Hasan Gedik oğlu teşekkür ettikten sonra daimi idare heyeti ve kontrol komisyonunun seçilmeğe geçileceğini bildirdi. Seçimin gizli mi yapılması

(Devamı S. 4 Sü. 6 de)

En Doğrusu

İçtimaî Mevki

Bir lisenin açılış töreninde mektep müdürü talebesine bir nutuk vermiş. Sayın müdür, sözleri arasında, neden lüzum gördüğü bilinmez, işçi ile talebe arasında bir mukayese yaparak «Siz işçi değil, içtimaî mevkii yüksek kimselersiniz» demiş.

İçtimaî mevki meselesi de nereden çıktı! Talebesini yüksek görmek istemekte mektep müdürü haklı olabilir! Fakat işçiye senin mevkiin aşağıdır, demek kimsenin hakkı değildir.

Mesele, şunun bunun sözlerinde değil; memleket münevverlerinin zihniyetindedir. Ağzından böyle sözler çıkan kimselere, ilim ve ahlâk öğretsin diye evlâtlarımızı teslim edebilir miyiz!

İşçi

Dünya istihsalâtında kadın

Hemen her memlekette kadının toplu olarak istihsal hayatında yer alması, endüstrileşmenin gelişmesile artmış ve ehemmiyet kazanmıştır. Kadın emeği daima kolay istismar edilir bir emek olduğundan çok defa bir tercih sebebi olmuştur. Zira kadın emeği erkeğinkinden daha geç teşkilâtlanmıştır. Bu emek maşinizmin istediği birtakım faydalara kolayca uyabilmiştir. Kadın gücü, bilhassa harp zamanlarında kullanılmak üzere bir ihtiyat olarak istifade edilmiş, fakat hazerî devre başlayınca kadının eve dönmesi teranesi ortaya çıkmıştır.

Bütün bu arızî durum, kadının iş hayatında esaslı rolünü almasına engel olmamıştır. Hayatın her sahasında erkekle omuz omuza istihsal hayatına atılan kadın bir yandan mütehassıslaşırken, bir yandan da, "müsavi işe müsavi gündelik„ dâvasını ortaya atmıştır. İş gücü pazarında kadın emeğinin erkeğinkine nazaran çok düşük bir seviyede olması işçi birliklerinin esas bir dâvası haline gelmiştir. Fakat kadın gündeliklerinin yükseltilmesi savaşı bugün bile hiçbir yerde tamamen neticelenmemiştir.

Dünyanın her yerinde kadın gündeliği az veya çok bir düşüklük göstermektedir. Meselâ Japonya'da ortalama olarak yüzde 35, Arjantin'de yüzde 39 olarak erkekten azdır. Bazı totaliter memleketlerde ise kadının yuvaya dönmesi bahanesi altında kadın gücü daha çok istismar edilmektedir. Zira bu gibi yerlerde ne meşru bir himaye, ne de bir sendika yardımı mevzuu bahis olmuştur. Bu duruma karşılık İskandinav memleketlerinde kadın gündelikleri nisbeten yüksek bir seviyeye ulaşmıştır.

Meselâ Danimarkada ortalama yüzde 56, İsveç'te yüzde 43 nisbetinde erkek gündeliklerile bir münasebet tesisine muvaffak olmuşlardır. Anglo-Sakson memleketlerinde ise nazarî olarak erkekle müsavat ileri sürülmekte ise de, yukarıda sıraladığımız rakamlar bu gibi memleketlerde İskandinav memleketlerinden pek üstün değildir. 1944 yılı için Kanada'da yüzde 65, Birleşik Amerika'da yüzde 60 ve İngiltere'de yüzde 55 dir. Buna mukabil bu rakam Çin'de 1940 da yüzde 67 dir ve dokuma endüstrisinde yüzde 85 e kadar yükselmiştir.

Bu değişik rakamlar karşısında kadın işçilerin de, emeğinin karşılığını alan birer vatandaş haline gelmesi müşterek bir dâva haline gelmiştir. Fransa'da Çinde Brezilyada, Arnavutlukta, Romanya ve Yugoslavya'da bu yolda, çok müsbet adımlar atılmıştır. Memleketimiz gibi yalnız kadınların değil, erkek işçilerin de, başka memleketlere nisbetle ezici şartlar altında ve himayesiz bir halde bulunuşları gözden kaçmamaktadır.

Bundan ötürü işçi meselelerinin konuşulduğu her yerde ve bilhassa kadın ve çocuk ücretlerinin azlığı karşısında tedbirler düşünüldüğü sıralarda bu hususların da tetkik edilmesi ve Türk kadınının cemiyete daha faydalı birer uzuv haline getirilmesi katiyen unutulmamalıdır.

Yurt içinde iş ve işçi durumu:

Ayvalıkta Zeytinyağı İşçilerinin Durumu

Ayvalıkta Zeytinyağı çıkarımı : Zeytinyağı istihsaline yarayan 20 zeytinyağı fabrikası ve 25 kadar da iptidai usullerle çalışan mengene vardır. Fabrikalardan biri vakıflar idaresinin, biri zeytinyağı satış kooperatifinin ve geri kalan 18 i de hususi sermaye sahiplerinindir. Bu 20 zeytinyağı fabrikasında ortalama 800-1000 işçi çalışır. Zeytinyağı işçileri gördükleri işlerin mahiyetine göre şu guruplara ayrılırlar:

1) Makine ile meşgul makinist, makinist yardımcıları ve ateşçiler, bütün amelenin onda birini teşkil ederler.

2) Yağcılar, depolara yağların yerleştirilmesi ve sevkiyatta kaplara doldurulması gibi işlerle uğraşırlar. Sayıları 100-120 arasındadır.

3) Baskıda çalışanlar (presçiler), başlarında biri baskı ustası olmak üzere her baskıda beş kişi çalışırlar. Sayıları 400 ü bulur.

4) Hamallar; mevsim mevsim değişen ve uzaklardan gelen muhite yabancı kimselerdir. Miktarları 300-400 arasındadır

Zeytinyağı işi bir mevsim işidir. İşin bitiminde bırkaç fabrika makinisti ve yağcı müstesna olmak üzere bütün işçiye yol verilir. Ayvalıkta bütün fabrikalar (İŞ KANUNU) nun hiç bir maddesine riayet etmemekte ve bildikleri gibi hareket etmektedirler. 8 saatlik iş günü hiç bir zaman tatbik edilmemektedir. İş verenlerin öteden beri işlerine gelen baskı başına ücret takdiri usulü ameleyi karnı doyabilecek kadar bir yövmiye alabilmek için günde (onbir saat) çalışmak zorunda bırakmaktadır. 8 saatten fazla mesai için iş kanununun kabul ettiği %25 zam ise fabrikatörlerce bir hayal olarak vasıflandırılmaktadır. Esasen köylerden şehirlere doğru mevsim mevsin tekrarlanan işsiz akımı çalışmakta olanların durumlarını büsbütün güçleştirmekte, iş verenleri ise yövmiyeleri indirmeye elverişli hale getirmektedir.

Hamal adı altında ellerinde boğaz tokluğuna yedek işçi kadroları bulunduran her fabrika çalışanları yeni metalibatta bulunmıyacak feci bir durumla tehdit etmektedir.

Zeytinyağı işçilerinin çalışma devresi kasım ayında başlar ve şubatta sona erer. Bunlar senede ancak dört aylık bir faaliyet gösterebilirler. Hastalık, sakatlanma hallerinde hemen işlerine son verilip yerlerine başkaları alınır. Zeytinyağı işçilerinin hafta tatilleri fabrikanın mecburi duracağı kazanların temizliği günü yapılır.

Ücretlere gelince; makinistlerin içinde en yüksek ücret alanı ayda 200 lira, yardımcılar ayda 100 lira, ateşçiler 80 lira alırlar. Günde onbir saat durmadan çalışan presçiler arasında ustalar günde 6 lira, yan baskıcılar 4 lira, torba bağlıyıcılar 4 lira, torba silkiciler 3,5 lira ve kavatacılar 2,5 lira yövmiye alırlar.

Günde onbir saatlik ağır mesaiden sonra hamallar 4 lira gündelik alırlar. İşçiler fabrikatörlerin işçi simsarları olan meydancılar tarafından temin olunurlar.

Ayvalıkta Sabun Sanayii: Ayvalıkta 10 u büyük ve 6 sı küçük olmak üzere 16 kadar sabunhane vardır. Üç yıl öncesine kadar sabunhanelerde daimi işçi çalıştırılırdı. Halen işçi ekipleri yapılarak iş verenlerin hesabına uygun düşen bir çalışma şekli tatbik olunmaktadır. Muvakkat işletmeler haline konulan sabunhaneler pişirilen kazan başına ücret tayinini teamül haline koymuşlardır. Ekipler üç dört günde hazırladıkları sabun kazanını pişirirler, sergiye dökerler, üzerini işler ve ambalajını yaparlar. Böylece ekibin işi bitmiş olur. Ücretlerini alan ekip bundan sonra başka sabunhanede iş varsa orada çalışır, yoksa yeni bir iş çıkana kadar boşta kalırlar veya İzmir ve civarındaki sabunhanelere iş aramaya giderler. Ancak daimi iş bulabilen eli altında işçi ekipleri bulunduran simsarlaşmıs bir kaç sabunhane ustasıdır.

Ayvalıkta zeytin ziraati: Zeytin ziraati ile meşgul amele iki kısma ayrılır: 1) Zeytin ağaçları ile meşgul işçiler. Bunlar çiftçi, budayıcı ve çapacılardır. Çiftçiler boğaz tokluğuna denecek kadar küçük bir ücretle çalışırlar. Diğerleri 2,5-3 lira yövmiye alırlar. Bunlar şubattan mayısa kadar çalışırlar. II) Zeytin toplayıcılar; memleketimizin en ucuz ve en zavallı vaziyette ki işçileridir. Bu maksatla Ayvalığa Balıkesir ve Çanakkale civarından 4/5 i kadın olmak üzere yılda 10.000-15.000 işçi akın eder. Zeytin toplayıcılar uzak ve yakın köylerden şu suretle derlenmektedir. Her yıl zeytin mevsimine bir, iki ay kala (tayfabaşı) denilen kâhyalar köylerden gelip zeytinliklerin kâhya başılarını bulurlar Her bir tayfa başının emrinde 20-30 işçi vardır. Kâhyalar işçileri namına işe angaje olurlar ve maiyetlerinde getirecekleri işçi adedine göre önceden bir miktar avans alırlar. Zeytin toplama mevsimi başlar, başlamaz her patron eline geçirebildiği vesaiti köylere yollıyarak işçilerini zeytinliklerine çeker. Zeytin toplayıcılar bu iş için kalmaya mecbur oldukları 100-120 günlük yiyeceklerini de (un, bulgur, soğan) bir torba içine koyup beraberlerinde getirirler. İşçiler koyun ahırları gibi dam altlarında en sefil şartlar içinde gecelerler. Eğer zeytinlik dama çok uzaksa -ekseriya böyledir- sabah işinden kaybetmemek için toplayıcı kafilesi gece yarısı yola düzülüp her gün 2-3 saatlik yol katederler. Sabahın alaca karanlığında başlayan toplama işi akşam hava iyice kararıncaya kadar devam eder. toplayıcılar silkiciler tarafından yere düşürülen zeytinleri toplarlar. Zeytinlik sahipleri her amele yemek pişirmek için zaman kaybetmesin diye aralarından her gün bir kaçını bu işe ayırır ve aşları için de biraz yağ verir.

Zeytin toplayıcıların aldıkları ücretler : Son yıllarda zeytin fiyatlarının görülmemiş şekilde artmasına ve hayat pahalılığının tahammülün hududunu aşmasına rağmen zeytin toplıyanların ücretlerinde hiç bir değişiklik olmamıştır. Zeytin toplayıcılar 100 kuruş ve sırıkla dallardan zeytin silkici erkekler 200 kuruş gündelik alırlar. Sırıkla zeytin silkme işi olmayınca onlarda kadınlar kadar ücret alarak aynı işi görürler. Tayfa başları 300-400 kuruş yövmiye alırlar. Zeytin toplama bir kış mevsimi işidir Havaların ekseriya yağışlı gitmesi yüzünden işçiler çalışma boyunca ancak 40-50 gündelik yapabilirler. Yağışlı günlerde zeytin toplanamaz. Damda beklenir. İşçi işin bitişinde parasını tayfa başısından alır. Bu ancak delinen çarığı ve parçalanan entari ve şalvarını yeniliyecek kadardır.

İşçi Kulüpleri

Bağımsız işçi sendikalarımızın bağırlarından doğacak olan (İşçi Klüpleri) türk işçisini kafa ve beden bakımından tamamen olgun bir duruma getirecek birer teşekkül olacaktır. İşçi klüpleri; sporu işçi kitlelerine sevdirecek ve onların beden kabiliyetlerinin gelişmesine yardım edecek, gövdelerini çelikleştirip yorgunluk ve hastalık temayüllerini önleyecek düşünce ve ahlâk seviyesini yükseltecek birer mekteptir. Bu suretle çalışma saatları dışında her işçi klübüne gidip odada hem güzel bir vakit geçirebilecek hemde vücudunu işletip kabiliyetli olduğu şubede melekesini artıracak arkadaşları ile baş başa verip güzel sanatların herhangi bir dalında çalışmak, okumak; konferans dinlemek, temsilde oynamak, resim veya heykel yapmak, müzikle meşgul olmak gibi türlü yollarda inkişaf imkânlarına malik bulunabilecektir. İşçi klüplerine ayrıca sendikalara yazılı olsun olmasın her vatandaş girebilecek ve klübün inkişaf için sağladığı nimetlerden imkân nisbetinde faydalanabilecektir.

Diğer hususi spor klüplerine ve teşekküllere maddî imkânsızlık yüzünden girmeyip ancak kapılarından bakan vatandaşlar, işçi ve köylü çocukları, kadınlar sendikalı arkadaşlarının kendilerine temin ettiği işçi klüplerine hiç bir kayde bağlanmaksızın girebileceklerdir. Bir kerre gelişip serpilmeğe başladıktansonra işçi klüplerinin Türkiye emekçi sınıfının olgunlaşmasında büyük hizmetleri dokunacağına şüphe yoktur. Her türk işçisi çeliğe daha dayanıklı olması için nasıl su verebilmek gerektiğini bilirse insan ve gövde ve kafası ancak beden ve fikir sporu yaparak mükemmelleştirmenin kabil olacağını bellemelidir. Bazılarının hatırına şöyle bir sual gelebilir: sabahtan akşamı kadar balyoz sallayan, kürek çeken veya torna tezgâhında çalışan, eğe kullanan bir kimse kâfi mikdar spor yapmış olmayormu?.. Evet arkadaşlar her arka arkaya tekrarlanan muayyen beden hareketi bir spordur Fakat muayyen ve mecburi vaziyette çalıştığı için bu spor ancak bir kaç adelenin inkişafına yardım eder. Diğerleri ise bu sırada tamamen hareketsiz kaldığından belki hamlaşır. Böyle bir kaç adalenin diğerlerinin zararına olarak büyüyüp kabarması ise gövdeye faydadan çok ziyan verir. Bu itibarla spor yaparak hamlaşmış adeleleri işletmek ve gövdenin ahenkli bir tarzda gelişmesini temin etmek şarttır. Sonra ham adeleleri çalıştırıp diğerlerini istirahata koyma tarzında yapılan spor da insanı yormak şöyle dursun bilâkis dinlendirir.

Her Türk işçisinin gövde sporu ile beraber fikir idmanına da ayni derecede önem vermesi, zayıf ve muhakeme kabiliyetlerini işletip olgunlaştırması şarttır.

Bu da, ancak bir kollektif çalışma yuvası olan işçi klüplerine yazılıp muntazam surette devam etmekle olabilir.

SAĞLIKCI

İşçi Sağlığı:

Fertçi ve Sosyal Hekimlik

Endüstri hekimliğini, belediye hekimliğini, salgın hastalıklarla mücadele teşekküllerini, her türlü sosyal yardım ve kalkınmayı, sigortaları, bayındırlık işlerini, ekonomik meseleleri ve istatistiği nefsinde toplıyan sosyal hıfzısıhhanın kurucularından büyük hıfzıssıhhacı Grotjalm fertçi tababet dediğimiz halihazır tababetle sosyal tababeti birbirinden ayırırken derki: fertçi tababet yani mutelif ihtisas kollarına ayrılmış eski hekimliğin bütün gaye ve mesaisi nadir hastalık tabloları bulmak bunları neşredip tıp edebiyatına ismini kaydettirmek şeklinde hülâsa edilebilir. Sıtma gibi, Verem gibi, Tifo, Tifüs, Kuşpalazı.. gibi en sık görülen vakalara klinikçiler ehemmiyet bile vermeden geçerler. Onların kaygusu ve endişesi başkadır. Halbuki sosyal tababet tamamen fertçi tababetin aksi bir istikamette yürümeyi kendisine prensip edinmiştir. O tıp edebiyatına isim kaydettirmek merakında değildir. O klinikçilerin alelâde kabul ettiği bütün salgınlar ve kitleyi tehdit eden hastalıklarla sıkıdan sıkıya alâkadardır Onların sirayet kaynaklarını bulup yayılmasını önlemek, salgın hali baş gösterince koruyucu işler tatbik etmek hülâsa insanları hastalandırmamak için ne mümkünse yapmak azmindedir. Fertçi tababet çok defa hastalığa yakalanmış fertlerle uğraşır. Tıpkı zabıtanın ancak cürmün vukuundan sonra hâdiseye el koyması gibi. Halbuki yangın saçağı sarmadan afeti önlemek çok defa onu pek ilgilendirmez. Sosyal tababetin ise ana davası insanlara hastalandırmadan yaşatmak imkânlarını önceden sağlamaktır. Biri önleyici ve koruyucu öteki tedavi edici ödevini görür. İkinci dünya harbinin yer yüzü mikyasında seferber bir hale getirdiği dünya halkları bugün artık sosyal tebabetin lüzumunu tamamen idrak etmiş bulunuyorlar Amerika, İngiltere, Sovyetler Birliği ve Fransada sosyal tababet alanında muazzam teşkilâtlar kurulmuş ve bunlar işlerini harp şartlarından sulh şartlarına göre de ayarlamışlardır. Sosyal tababetin en yakın bir istikbalde dünya halklarının sağlığını garantisi altına alacağına şüphe yoktur

Dr. M. Hulûsi dosdoğru

Cenubi Afrikada amele şuurlanıyor

Cenubî Afrikada zencilere ve Avrupalı olmayan ameleye karşı tatbik edilen ezici şartlar, buradaki amelenin sür'atle teşkilâtlanmasına yardım etmiştir. Son aylarda amelenin demokratik haklarını müdafaa için bir çok teşkilâtlar bilhassa sendikalar kurulduğu görülmektedir.

Cenubî Afrikada en çok inkişaf eden sendikalar maden amelesi sendikalarıdır. Madenciler sendikası yeni olmakla beraber ücretlerin çoğalmasında ve çalışma şartlarının düzeltilmesinde âmil olmaktadır. Şimdiye kadar teşkilâtsız kalan amele, patronların keyfine tâbi asgarî ücretlerin çoğaltılmasında hiç bir rol oynıyamıyordu Ücretlerin çoğaltılması için madencilerin yaptığı son greve 165 bin zenci amele iştirak etmiş, fakat grevcilere karşı polis kuvvetlerinin kullanılması ve zecrî tedbirler alınması bu grevi semeresiz bırakmıştı.

1944 senesinde madenlerde çalışan 91,500 Avrupalı işçiye 20,400,000 sterlin tutarında ücret verildiği halde, 306,600 zenci işçiye 12,400,000 isterlin ödenmekte idi. Bu adetler Afrikalı işçilerin ne şekilde istismar edildiğini gösterir.

Şimdi grevcilerin talebi ücretlerin çoğalması ve iş şartlarının düzeltilmesidir. Fakat Smuts hükûmeti çalışma şartlarında kötü bir şey görmediği iddiasiyle baskıyı artırmıştır.

Romanyada sendikalar

Harpten sonra şarkî Avrupada sendika ve kooperatif hareketleri görülmemiş bir süratle kuvvetlenmektedir Dünya sendikaları federasyonunca neşredilen son bültende Romanya umumi amele konfederasyonunun gazetesi olan Viatza Sindikale gazetesinden alınan mühim bir rapor vardır. Bu rapora göre 1946 senesinde Romanya sendikalarına yazılan âzanın mikdarı eskiden 26,000 olduğu halde, şimdi 120,000 ne çıkmıştır. 47,000 âzası olan yağ ve gaz sendikaları hükûmetle işbirliği yaparak harp içinde tahrip edilen yağ kuyularının imarında büyük bir faaliyet göstermişlerdir. Bu sanayide çalışan amele, iş ve hayat şartlarını yükselttikleri gibi, bu kuyular etrafında amele ihtiyaçlarına cevap veren 30 kooperatif kurmuşlar, bir çok istirahat evleri meydana getirmişlerdir.

Izmir işçi sendikalar birliği kurulmuştur

Amerikada deniz ve liman amelesinin grevi.

Şimdiye kadar kendine tabi sendikalarda grev hareketine teşebbüs etmiyen Amerika işçi birliği (A. F. L.) nihayet hükumetin «Ücretler Yükselemez» kararına karşı greve teşebbüs etmiştir.

Bu sendika tarafından teşkilâtlanan deniz ve liman amelesi, gerek Atlantik gerekse Pasifikdeki bütün limanlarda grev ilân ederek gemilerin hariç hareketini durdurmuş, bu suretle Amerika'nın haricle bütün temasını kesmiştir. (C. I. O.) sanaî teşkilâtlar konferansı sendikalarıda bu greve sempatilerini göstererek Amerikan işçi birliğine yardım etmişlerdir.

Bu grev, amelenin ücretlerin yükselmesine mani olanlara karşı büyük bir tecavuzun başlangıcıdır. Bu grev hükumeti gayet müşkül bir mevkiye düşürmüştür. Bu grev yüzünden patronlarda büyük zararlara uğramışlardır. Bu vaz'iyyet karşısında ücretlerin yükselmesine patronlar razı olduğu halde hükumet muhalifet etmektedir. Şimdi mücadele sendikalarla hükûmet arasındadır. Hükumet intihabın arifesinde amele ile böyle bir mücadeleye girmekle amelenin yardımını tamamiyle gaip etmeğe mahkûmdur. Şimdiye kadar Amerikada politikaya karışmıyan Amerikan amele birliği (A. F. L) şimdi siyasete karışmağa karar vermiştir. Bir «Siyasî faaliyet komitesi» kurmuştur. Amerikan işçi birliği bu hususta C.C.O. dan da müzaharet görecegini ummaktadır.

MISIRDA SENDİKALAR

Mısırda sendikalar ancak 1942 de kurdukları için daha pek başlangıçtadırlar ve bir çok kayıtlara tâbidirler. Buna rağmen kısa zamanda 135 sendika kurulduğu gibi 150,000 amele de teşkilâtlanmıştır. Mısırda amele mikdarı bir milyon olduğuna göre az zamanda bu mikdar mühimdir. 100 sendikanın iştirakiyle toplanan kongre amele haklarını koruyan kanunların çıkması için mücadeleye karar verdiği gibi, istiklâl mücadelesinde de amelenin mühim roller oynamasına karar vermiştir.

Son aylarda Mısır sendikaları iktisadî ve siyasî çok muvaffakıyetli grevler yapmıştır. Temmuz ayında Sıtkı paşanın demokratik hakları tehdit etmesine karşı ilk hücum sendikalar tarafından gelmiştir. Hükûmet umum sendika liderlerinin tevkifine karar vermiştir. Bunlar arasında dünya sendikaları federasyonuna dahil üç mümessil de vardır.

İngilteredeki sendika konferansı tarafından davet edilen bir Mısır heyeti İngilteredeki sendika hareketlerini tetkik etmektedirler. Mısırın dünya sendikaları federasyonunda mümessili olan El Modarrek 10 Temmuzda tekrar tevkif edilmiştir. (Haziranda tahliye edilmişti.) El Modarrek'in Mısırdaki beyanatına göre:

«İngiltereye gönderilen heyet ameleyi değil kendilerini temsil etmektedirler. Bunlar Mısır amelesi tarafından seçilmemişlerdir. Bunlar iş vekâleti tarafından bir vazife ile İngiltereye gönderilmişlerdir hakkında İngilterede yapılan neşriyat, İngiliz hükûmetinin bunları amele liderleri gibi göstermek istemesindendir. Hükûmet tarafından tevkif edilen hakikî amele liderleri tahliye edildikleri zaman ancak ameleyi temsil edebilirler.» demiştir El Omna gazetesi 13 Ağustos) İngilteredeki heyetin reisi Zeynettin'e Mısır hükumeti tarafından büyük bir kıymet verildiği için Pariste toplanan dünya sendikaları federasyonuna mümessil olarak gönderilmişsede kendisinin ameleyi temsil etmediği anlaşılınca müzakerelere misafir olarak kabulüne karar verilmiştir.

Zeynettin Sanfransisko konferansına da iş vekâletinin mümessili olarak gönderilmiştir. Eskiden kendisi büyük bir toprak sahibinin şoförü idi. Sonraları Kahirede İngiliz sefaretinin şoförü olmuştur. Şimdi kendisinin hususî bir otomobili vardır. Şoförler cemiyetinin reisidir. Son zamanlarda verdiği bir nutukta kendisinin ameleyi temsil etmediğini göstermektedir:

“Mısırda herkes ameleye yardım için büyük faaliyet göstermektedir. Kral Faruk'a amele dahi en büyük amele sıfatını vermektedirler. Kral Faruk Mısırdaki amele hareketinin başındadır. Kralın amele meseleleri ne gösterdiği alâkayı en heyecanlı sendikacılar bile göstermemektedirler.» Bu nutuk en mühim amele liderlerinin tevkifinden üç gün sonra söylenmiştir.

Mısır sendikaları, İngiliz sendikaları tarafından büyük bir himaye görmektedirler. İngilterede bir sendika gazetesi Mısır sendikalarına yardım için şu teklifi yapmaktadır.

(a) Hükûmet tarafından gönderilen heyetlerin her tarafta reddi.

( ) Mısıra bir sendika heyeti göndererek buradaki sendikaların vaziyetinin tetkik edilmesi.

(c) Dünya sendikaları federasyonunun Mısırda tevkif edilen sendika ve amele liderlerinin tevkifini protesto etmesini istemek Mısır sendikaları liderlerinin tevkif edilmesine ve gördükleri müşkilâta rağmen faaliyetlerine büyük bir şevk ve hararetle devam etmektedirler.

Bugünkü Almanyada sendika hareketleri ne halde?

Hitlerci Almanyanın kayıtsız şartsız teslim olmasından beri bir yıldan fazla zaman geçti. Almanya bu müddet içinde demokrasiye doğru nasıl bir ilerleme kaydetmiştir? Bu suale verilecek cevabı hazırlarken ilk tetkik edilecek şey, şüphesiz ordaki işçi teşekküllerinin bugünkü durumu olmalıdır. Biz burada sendika hareketlerini ele alacağız. Almanyada bugün sendika hareketi nasıl inkişaf ediyor?

Berlinde sendika azalarının ilk toplantısı geçen sene haziranında olmuştu. Bu toplantıda söz alan sendikalistler, sendikaların antifaşist teşekküller olması ve kendi aralarında bir birlik teşkil etmeleri lüzumu üstünde bilhassa durdular. Bu tarihten sonra 17 sendikanın Berlinde “Almanye Serbest Sendikalar Birliğini„ kurduğunu görüyoruz. Bütün amele ve memurlar, cinsiyetleri, dini ve siyasi inanışları (faşizm tabii hariç) ne olursa olsun sendikalara girmekte serbesttir. Sovyet işgâl bölgesinin bütün vilâyetlerinde Berlindeki modele uygun olarak sendikalar süratle kurulup faaliyete geçtiler. Her gün büyük kitleler sendikalara aza yazılmaktadır.

Alman sendikaları, yıkılan binaları onarma ve harpten zarar gören endüstriyi halkın istifadesine yarar bir hale getirme işinde rol oynıyacaktır. Şimdiden bir çok binalar oturulabilecek bir hale konmuş ve harap yollar tamir edilmiştir. Sendikalar amelenin mesleki terbiyesine ve harpten sonra pek fazla bir yekûn tutan kadın işçi meselesine de büyük ehemmiyet veriyor. Bundan başka sendikalar toprak reformunun tahakkukuna çalışıyorlar. Kaçan nazilerin atıl kalan işletmeleri yine bu teşekküller tarafından faaliyete sevkedilip oralardan istifade edilmektedir.

Bu gün karşılaşılan en mühim mesele iktisadi teşkilât ve idare işlerinde faşist temayüllülerden sakınılması, eski faşist kadrolarda rol alanların tesbit ve tasfiyesidir. Bunun için muhtelif teşkilâtlarda yarış denilecek kadar hummalı bir faaliyet baş göstermiştir.

Muhtelif işgal bölgelerindeki sendika hareketi hernedense aynı gelişmeyi kaydedememiştir. Sovyet işgal bölgesinde 1946 nisanında sendika azası 2.000.000 kişi vardı. Bunlar kendi aralarında demokratik bir seçim yaparak, seçtikleri 1.200 delege Sovyet bölgesi Serbest Sendikalar Birliğinin ilk konferansını aktettiler. Bu konferansta birliğin muvakkat nizamnamesi münakaşa ve kabul edildi. Birinci başkan olarak Hans Jendretzki isminde bir Alman seçilmiştir. Birliğin idare heyetinde bütün demokrtik partiler temsil edilmiş bulunuyor. Thuringen delegesi Hoffman (bu vilâyetin sosyal demokrat parti başkanıdır) konferansda söz alarak şu şiarı teklif etmiştir. “Bir tane sendikalar birliği, bir tane kooperatifler birliği, Alman işçisinin tek prensiple terbiyesi„. Hazır bulunanlar bu teklifi coşkun bir tezahüratla tasvip etmişlerdir.

Garp işgal bölgelerinde sendika işleri biraz yavaş gidiyor. İngiliz bölgesinde ilk sendika geçen sene ekim ayında faaliyete geçebilmiştir. Bu sene şubat ayında Dünya Sendikalar Federasyonunun bir komisyonu Almanyayı ziyaret ettiğinde İngiliz bölgesinin bir çok büyük şehirlerinde sendikalar henüz tamamlanamamıştı. Fransız bölgesindeki vaziyet de hemen aynıdır.

Garp bölgelerindeki sendikalarda göze çarpan karakteristik nokta, teşkilâtlarında birleştirici bir gayenin bulunmamasıdır. Geçen sene ekim ayından beri Almanya Serbest Sendikalar Birliği (Die Freie Gewekschafte) ismindeki organını neşretmekte devam ettiği halde, İngilizler böyle bir organı Hamburgda ancak bu senenin şubatında çıkarabildiler.

Alman sendikaları için bu gün idareci kadro meselesi gayet mühimdir. Eski anti faşist mücahitler hemen tamamen Hitlerciler tarafından öldürülmüştür. Bugün yeni ve genç kuvvetlerden istifade edilecektir.

Şimalî Kanadada fena beslenme neticesi görülen hastalıklar

Harp yılları sırasında şimalî Kanada da 120,000 yerli arasında fena beslenme ve gayri müsait hayat şartları neticesi büyük vefiyat kayit etmiştir. Bura halkı avlanmak, balıkçılık ile hayatlarını kazanmaktadırlar 1942 de yeni doğan çocuk ölümü 400/1000, verem vefiyatı 1400/100,000 tüberkiloz musabı 761/100,000 Zatürreeden ölüm 383/100,000 kalp hastalıkalrından ölüm, 172/100,000 enflüenzadan ölüm, 126/100,000 enteritis ve ishalden ölüm 110/100000 kanserden ölüm 94/100.000 yaşlı ölümü 74/100.000 boğmacadan ölüm 66/100.000 halkın çoğu teneffüs yolu hastalıklarından telef olmaktadır. Son derecede iptidai ve dar barakalarda 10-12 kişi bir arada yatmakta olan halkın giyim ve ısıtma durumu çok bozuktur. Vasati günde 1420 kalori alabilen şimali Kanada halkı iklim ve arazi şartlarına uyarak uzun süren kış mevsimlerinde konserve, tuzlu balık ve saire ile geçinmekte ve vitaminlerden mahrum kalmaktadır. Bu yüzden beriberi, keratomalacia, Skorbut, pellagra raşitizm çok görülmektedir. Hastalarda görme bozuklukları %11 vak'ada bulunmaktadır.

%10 vak'ada diş etlerinde iltihaplar ve %81 vak'ada diş etlerinde bozukluk vardır. Burada halk İngilizlerin indian dedikleri Amerikalı yerlilerdir. Bunlar 1700 de şimali Kanadaya hicret etmişler ve Amerikanın kurtuluş mücadeleleri sırasında bu hicrete devam etmişlerdir. Buradan kürk ticareti için geniş imkânlar sağlanmaktadır.

(The Lancet 22-7-946)

İşçi Arkadaşlar !

Sendikaya Abone Olunuz

ABONE: Yıllığı—500, 6 aylığı—250, 3 aylığı—125 kuruştur

SENDİKAYA ABONE OLUNUZ

Çarşı kapı kürkçüler pazarı sokak No: 14 F-K Basımevi

İstanbul İşçi Kulübü

(ANA NİZAMNAMESİ)

1 — İstanbul Vilâyeti sınırları içindeki mevcut emekçi kütlelerini etrafında toplamak ve onların müşterek hareket ve faaliyetlerini sevk ve idare etmek ve bütün İstanbul işçi ve küçük müstahdemin tabakalarının mânen ve maddeten yükselmelerini temin maksadiyle İstanbul İşçi Sendikaları Birliği himayesinde «İstanbul İşçi Kulübü» adı altında gayri siyasi bir cemiyet kurulmuştur.

2 — Cemiyetin adı bu nizamnamede kısaltılmış olarak «İ. K.» remzi ile gösterilmiştir.

3 — **Maksat ve Gâyeler :**

a) İstanbul İşçi Sendikaları Birliği'nin ana nizamnamesinin 3 üncü maddesinin (c) ve (d) fıkralarında yazılı gayeleri gerçekleştirmek.

Bu Fıkralar Şunlardır :

c) Mahalli işçi hareketlerini dağınıklıktan kurtarmak, her birinin tecrübelerinden diğerleri için dersler çıkarmar muhtelif hareket ve faaliyetlerin birbirlerini tamamlamaları ve desteklemeleri imkânlarını hazırlamak, muhtelif istihsal şubelerinde çalışan işçi tabakaları arasında tesanüt duygularını kuvvetlendirmek.

d) Memleketimizin en büyük sanayi merkezi olan İstanbulda işçi sınıfını kültürlü ve meslek bilgileri yüksek ve iş gücünün hak ve serbestliklerini korumağa kadir, teşkilâtlı bir varlık haline getirmek suretiyle vatanın teknik ve ekonomik seviyesini süratle yükseltmek ve böylece medeni dünyada lâyik olduğu mevkii işgal etmesi için icap eden maddi şartları olgunlaştırmak.

b) İşçi sınıfının sıhhi durumlariyle alâkadar olmak ve bunun temini için parasız muayene ve tedavi çarelerini temin etmek, klinik, hastahane, sanatoryum ve dinlenme yurtları açmak.

c) İşçilerin fikri ve bedeni serpilmelerini sağlamak için ihtisas kursları, spor talimleri ve oyunları, memleket ve dünya meselelerine dair konferanslar, güzel sanat dersleri, korolar ve saire organize etmek. Tetkik seyahatleri tertip etmek ve geniş ölçüde karşılıklı yardım teşkilâtları meydana getirmek

4 — **Giriş ve Çıkış :**

a) İstanbulda mevcut bütün kol ve kafa emekçi kütleleri ve bunların aile efradı siyasi kanaatleri ne olursa olsun, din, milliyet ve ırk farkı gözetilmeksizin işçi kulübüne aza kaydolunabilirler. Tek girme şartı bu nizamnamede yazılı hükümlere riayeti kabul ve taahhüt eylemektir.

b) Cemiyetler kanununun 3 üncü maddesine göre 18 yaşını bitirmemiş olanlar her ne kadar İ. K. ne aza kaydolunamazlar sa da bu gibi işçi, çırak ve işçi çocuklarının işçi terbiyesi almaları bedeni ve kültür seviyelerinin yükselmesi için kulübe devamlarında spor talimleri yapmalarında ve kulüp kütüpkanelerinden istifade etmelerinde bir mani görülmez.

c) Yalnız ahlâkan sükût etmiş olanlar, işçi sınıfının ana prensipleri aleyhinde çalışanlar, irtiça ve Faşizme alet olanlar hemen idare hey'eti karariyle kulüp safları dışına çıkarılırlar.

5 — **Gelir Kaynakları :**

İ. K. nün başlıca gelir kaynakları azaların ilk girişte ve bir defaya mahsus olmak üzere verecekleri bir lira kayıt ücreti ile her ay verecekleri 25 kuruş aylık aidatları, ihliyari teberrüler, kulüp namına ve faydasına verilecek müsamere ve temsillerin bırakacakları kârlar ve benzerleri.

6 — **Teşkilât :**

İ. K. nun en yüksek idareci organı kongredir. Kongre senede bir defa İdare Meclisi tarafından toplantıya çağırılır, iki kongre arasındaki devrede, kulüp faaliyetleri bu ana nizamnameye ve kongre kararlarına göre idare olunur. Kongre vilâyet kaza (veya bölge) şübe merkezlerinden gönderilecek mürahhaslar tarafından yapılır. Bu mürahhasların seçimi Kaza (veya Bölge) şübe merkezlerine bağlı şübelerin hep bir arada yapacakları kongrede yapılır. Kaza (veya Bölge) Merkez Şübeleri idare heyetleri üç kişiden ibarettir. Bir mesul kâtip bir veznedar ve muhasip ve bir de teşkilât kâtibidir. Diğer şubeler birer mümessillikle idare olunur ve bu mümeesilleri (lüzumu kadar) Kaza şübe merkezleri idare heyeti tarafından seçilir.

(Muvakkat hüküm : İlk kongre toplanıncaya kadar İ. K ve merkez şübeler kurucular heyeti tarafından idare olunur. Bu hey'et ilk kongreyi kulübün resmen teşekkülünden en çok altı ay sonra, toplantıya çağırması mecburidir. Bu kongre nizamı kulüp idare meclisini seçecek ve bu ana nizamnameyi ya aynen veya tadilen kabul edecektir.

7 — Her Kaza merkez şübeleri kendi çevreleri dahilindeki mevcut aza sayısı nisbetinde ve her 25 azaya bir mürahhas hesabiyle kongrelerde temsil olunurlar.

8 — İ. K. kongrenin toplanma tarihini en az bir ay evvel onun gündemini İlân (İşçi Sendikaları Birliği yayını vasıtasile) ve başlıca karar tasarılarını neşretmek mecburiyetindedir,

(Devamı Gelecek Sayıda)

Sahibi ve yazı işlerini fiilen idare eden: Adil Yağcı
Tertip ve Baskı F - K Basımevi

Karl Marks'a göre sendikalar ve Emekçilerin İnkılâpçı Partisi

(Başmakaleden Devam)

sonra şuurlu faaliyetlere girişmeli... bu istikamette baş gösteren, her içtimaî ve siyasi harekete yardım etmelidirler. Kendilerini emekçiler sınıfının temsilcileri ve şampiyonları saymak ve kendi sınıflarile beraber savaşmak suretile, teşkilâtlarının dışında kalmış bulunanların da güvenini kazanacaklar; en aşağı gündelik ücretlerle çalıştırılan emekçi tabakalarını koruduklari takdirde de, geniş emekçi yığınları tarafından, takip ettikleri gayenin, sayılı arkadaş gruplarının menfaatlerile sınırlanmış olmayıp, hakları çiğnenen milyonlarca emekçilerin kurtuluşu olduğu kanaatini uyandıracaklardır.„

Bu metinden çıkan manâ her zamandan ziyade temerküz etmiş ve hiçbir silâhı kullanmaktan çekinmiyen bir kapitalizme karşı savaşın, birbirini tamamlıyan iki türlü emekçi teşkilâtının - istiklâllerini muhafaza etmekle beraber - birbirine sıkı bir tarzda yaklaşmasını zaruri kıldığıdır.

SENDİKACI

Ayakkadı işçileri sendiası

Baştarafı Birinci Sahifede

sorusuna âzalar gizli yapılması arzusunu gösterdiler.

Gizli olarak yapılan seçim sonucunda (25) kişilik adaylardan; Yusuf Sarı Mustafa oğlu, Kasım Pektaş, Vahdet Tuna, Kemâl Severge, Iraklı Öz durdoğlu, Salih Sefer Ulusoy, Boğus Avadyan. Mustafa Almsn, Hüseyin Yücel, Reşad Kalkandelen, daimi idare heyetine ve kontrol komisyonu için de İslâm Pektaş, Süren Cravaryan, Hüseyin Gürer, Hasan Gedikoğlu Sait Tözbük'ün çoğunlukla seçildikleri anlaşıldı.

Oyların tasnifine en kıdemli sendikalı ile, aralarında misafir bulunan eski cemiyetçilerden Halit Akün. vazifelendirilmişlerdi.

Neticelerin bildirilmesini müteakip dakikalarca süren alkış ve bu arada başarı dilekleri ve sevinç tezahürleri henüz durulmamıştı ki kongre reisi günün en candan tezahürlerine vesile olan ve uzun uzun alkışlamalara yol açan teklifini yaptı.

İstanbul sendikalar birliğine katılma teklifinin istisnasız bütün ayakkabı işçileri tarafından en içten gelen gösterilerle karşılanması yalnız arkadaşları değil bütün misafirleri de sardı. Ve bir kucaklaşma halini aldı.

Sendikalar birliği adına Hulüsi., nin kısa teşekkür sözleri bu coşkunluğu daha da arttırmıştırki kundura işçilerinden Ali Tokucun orada hazır bulunanları ihtiyar meslek arkadaşlarına saygı ve selâma dâvet eden kısa hitabesi ve yeni seçilen idare hey'eti adına Kasım Bettaşın teşekkürleri salonun her tarafını elektrikliyen büyülü birlik havasını dahada yükseltti Yüzlerle İstanbul ayakkabı işçisinin bu olagan üstü toplantısı saat 14 de doğru yine kol kola arkadaş grupları halinde salondan dışarılara doğru aktı.

Demokrat Parti işçi sınıfını inkâr ediyor

(Baştarafı 1 inci sayfada)

Profesör Köprülü diyor ki :

“Memleketimizde sınıf meselesi diye bir şey yoktur. Biz Anglo-Saksonlara benzeriz soğuk kanlıyızdır. Bu memleketteki demokrasinin onlarınkine benzeyeceğine kaniim kökü dışarıda ola ideolojilere bu memlekette yer yoktur. Sosyalist veya komünist olanlar, yani yabancı kitaplardan edinilmiş fikirlerin sahipleri bizim köylümüzle ve çiftçimizle anlaşamazlar.

Türkiyede kapital ve kapitalist diye bir şey yoktur„

Bu sözlerden anlayoruz ki, demokrat parti, ilk iş olarak bu memlekette sınıf meselesini inkâr ile işe başlıyor.

Bu noktaya bütün emekçilerin dikkatini çekeriz.

Bir ilim adamı olduğu iddiasında bulunan köprülü tezatlarla dolu olan bu sözlerile demokrat partiyi işçi sınıfının düşmanı olarak ilân etmiş demektir.

Bu zat bundan evvel verdiği beyanatında da “işçilerin aralarına tatlı diller dökerek bir yılan gibi girecek olan„ lardan bahsetmişti.

Bu defaki beyanatından anlıyoruz ki, bu yılanlardan maksat sosyalistler ve komünistlerdir

Profesör Köprülü sosyalistleri yabancı kitaplardan edinilmiş fikirlere sahip kimseler olarak telâkki etmekte ve beyanatının biraz ötesinde biz İngilizlere benzeriz, demektedir. Buradaki müthiş tezadı kendisinin farketmeden söylemiş bulunmasına imkân yoktur. Önce bugün İngilterede sosyalist bir hükûmetin resmen iktidarı elinde tuttuğunu hatırlatır ve İngilizlere benzemeğe özenmenin bir yabancıyı taklit etmek demek olduğunu ayrıca açıklamak isteriz. Netekim Profesör Fuat Köprülünün her şeyi külliyen yabancılık'da damgalayıp reddetmek kaydında yürürsek Atlantik beyannamesi de, demokrasi de, medeni kanunlarımız, ceza kanunlarımız.. herşey herşey yabancıdırlar...

Fuat Köprülü ayni tezatlarla dolu beyanatı ınbaşka bir yerinde de “Türkiyede kapital ve kapitalist yoktur diyerek asıl bu beyanatı vermekteki maksadını görülen köyü göstermemek Türk işçisini şaşırtmak için kılavuzluk ettiğini açıklamaktadır. Ona, uyanık Türk işçileri adına verilecek en kestirme cevap şu ata sözümüz olacaktır :

Görülen köy kılavuz istemez.

Bu kısacık tezat dolu beyanatın bir diğer noktadan ehemmiyeti de şudur :

Profesör Fuat Köprülü beyanatında “çiftçimizin sefaleti topraksızlıktan mıdır ? diye soruyor. Toprak kanununun kab'ulü sırastuda„ şimdi demokrat partinin ileri gelenlerinden olan bir kaç büyük toprak sahibinin hiç bir esasa dayanmıyan fer yatlarını meclis kürsülerinden çok dinlediğimizi herkes hatırlar. İşte Fuat Köprülünün beyanatından bu noktaya da işaret edivermesi sayısı her halde topraklılardan çok fazla olan Türk köylüsüne karşı demokrat parti ileri gelenlerinin ne düşündüklerini göstermektedir

Beyanatının sonunda iktisat ilmi ile telifi kabil olmıyan diğer bir şeyi ileri sürüyor(;) hayat standardı bakımından geriilk, hayat standardı bakımından düşük veya yüksek seviye de bulunabiliriz ama geri tabiri ile hayat standardı mefaumu yan yana nasıl bağdaşsbilir ?

Hayat standardımızın düşük olması - o geri diyor - nedendir? işte profesörün asıl buna karşılık verip kapital ve kapitalizmi külliyen inkâra varacak yerde hakikati olduğu gibi görüp bugünkü iktisat ilminin icaplarına göre makul neticelere varması icap ederdi.

Profesör neticeyi sebep gibi göstermeğe çalışıyor zira hayat standardının düşük oluşu bir sebep değil neticedir. Asıl sebep ise onun inkâra yeltendiği noktalarda mündemiçdir. Demokrat parti ileri gelenlerinden Adnan Menderes'de aşağı yukarı Fuat Köprülünün beyanatının ayni beyanatta bulunuyor ve güneşi balçıkla sıvamaya çabalıyarak : “Memleketimizde sınıf ceryanlarını icap ettirecek bir durum mevcut değildir„ diyor. Anayasamızın Türk işçisine sağladığı teşkilâtlanma ve sınıf esası üzerine siyasi cemiyet kurma haklarından faydalanarak Türk işçisini kendi öz varlığından meydana getirdiği bağımsız işçi sendikalarını kurmaktadır. Bu vaziyet mukabil sınıfın ötedenberi işine asla gelmediğinden bu temiz demokratik hareketi yersiz iddialarla kirletmeye çalışmaktadırlar.

XX. Yüzyıl kitapları

Hans Bahrend

ALMAN FAŞİZMİNİN PERDE ARKASI

Milliyetçilik maskesi altında sahneye çıkan faşizmin kimlere ve nasıl hiyanet ettiğini öğrenmek için, vesikalara dayanarak yazılmış bu kıymetli eseri muhakkak okuyunuz. Okuyucularımıza 100 kuruş yerine 80 kuruştur.

Romain Rolland

Shakespeare

Büyük insan ve dâhiyi bir başka san'atkârın kalemi ile tanımak için bu kitaptan bir tane ediniz. Okuyucularımıza 50 kuruş yerine 40 kuruş.

Maksim Gorki

Strasti - Mordasti

Büyük halk san'atkârının nefis bir eseri okuyucularımıza 40 kuruş yerine 30 kuruş.

Stefan Zweig

YILLIZIN PARLADIĞI ANLAR

Fatihten Lenin'e kadar beşyüz yılın tarihli bütün ihtişamını burada bulacaksınız. Okuyucularımıza 150 kuruş yerine 120 kuruş.

Arpad Yayınevi